

О. В. Зибарева,
д. е. н., професор, професор кафедри бізнесу та управління персоналом,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3069-6462>
С. Ю. Палагнюк,
аспірант, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-9785-2344>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.12.67

ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В БІЗНЕС-МОДЕЛЯХ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ: ВПЛИВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ

O. Zybareva,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department
of Business and HR Management, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
S. Palahniuk,
Postgraduate student, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

DIGITAL INNOVATIONS IN BUSINESS MODELS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES: IMPACT ON COMPETITIVENESS

У статті досліджено теоретичні та практичні аспекти впровадження цифрових інновацій у бізнес-моделі ІТ підприємств та їх вплив на конкурентоспроможність. Проаналізовано ключові напрями цифрової трансформації, які охоплюють інтелектуалізацію виробництва, формування екосистем цифрових продуктів, цифровізацію ланцюгів постачання, персоналізацію взаємодії зі споживачами та розвиток цифрових компетенцій персоналу. Здійснено порівняльний аналіз традиційних та цифрових бізнес-моделей ІТ підприємств за такими характеристиками як фокус управління, підхід до створення продукту, структура витрат, взаємодія зі споживачами, джерела доходу, швидкість виведення нових продуктів на ринок, підхід до управління інноваціями, організаційна структура, управління знаннями та механізми контролю якості. Визначено особливості оцінювання економічної ефективності цифрових інновацій з урахуванням прямого та непрямого впливу на конкурентоспроможність підприємства. Обґрунтовано необхідність формування комплексного підходу до управління процесами цифрової трансформації, який охоплює технологічні, організаційні, кадрові та фінансові аспекти змін. Розглянуто перспективні напрями трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств в умовах розвитку технологій Індустрії 4.0, зокрема впровадження штучного інтелекту, промислового інтернету речей, аналітики великих даних, цифрових платформ та екосистем. Визначено стратегічні пріоритети цифрової трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств України з урахуванням світового досвіду та національних особливостей. Запропоновано рекомендації щодо формування ефективних стратегій цифрової трансформації, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності вітчизняних ІТ підприємств.

The article explores theoretical and practical aspects of implementing digital innovations in business models of IT enterprises and their impact on competitiveness. The main factor determining the success of an enterprise activity is the capability to adopt and implement digital innovations that not only transform technological processes but also fundamentally change the overall paradigm of business organization. The key areas of digital transformation are analyzed, including production intellectualization, formation of digital product ecosystems, supply chain digitalization, personalization of consumer interactions, and development of digital competencies of personnel. A comparative analysis of traditional and digital business models of IT enterprises is conducted according to such characteristics as management focus, product creation approach, cost structure, consumer interaction, revenue sources, speed of bringing new products to market, innovation management approach, organizational structure, knowledge management, and quality control mechanisms. The peculiarities of evaluating the economic efficiency of digital innovations are determined, taking into account the direct and indirect impact on the enterprise's competitiveness. The necessity of forming a comprehensive approach to managing digital transformation processes is substantiated, covering technological, organizational, personnel, and financial aspects of changes. Prospective directions of transformation of business models of IT enterprises in the conditions of Industry 4.0 technologies development are considered, in particular the implementation of artificial intelligence, industrial Internet of things, big data analytics, digital platforms, and ecosystems. Strategic priorities of digital transformation of business models of Ukrainian IT enterprises are determined, taking into account world experience and national peculiarities. Recommendations for the formation of effective digital transformation strategies aimed at increasing the competitiveness of domestic IT enterprises are proposed.

Ключові слова: цифрові інновації, бізнес-модель, ІТ підприємства, цифрова трансформація, конкурентоспроможність, Індустрія 4.0, цифрові платформи, штучний інтелект, промисловий інтернет речей.

Key words: digital innovations, business model, IT enterprises, digital transformation, competitiveness, Industry 4.0, digital platforms, artificial intelligence, industrial Internet of things.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Трансформаційні процеси світової економіки зумовлюють необхідність адаптації виробничих структур до новітніх технологічних змін. Підприємства галузі інформаційних технологій України перебувають у складному становищі, коли традиційні бізнес-моделі втрачають ефективність під тиском глобальних викликів та необхідності швидко реагувати на мінливі потреби ринку. Ключовим фактором, який визначає успішність господарювання виробничих структур, виступає спроможність впроваджувати цифрові інновації, що трансформують не лише технологічні процеси, але й змінюють парадигму організації бізнесу загалом.

Впровадження цифрових технологій на ІТ підприємствах стикається з численними перешкодами, серед яких брак фінансових ресурсів, недостатня кваліфікація персоналу, відсутність стратегічного бачення щодо інтеграції новітніх рішень у виробничі процеси. Конкурентоспроможність вітчизняних ІТ підприємств

значною мірою залежить від швидкості адаптації до вимог цифрової економіки та здатності використовувати потенціал таких технологій як штучний інтелект, промисловий інтернет речей, хмарні обчислення та аналітика великих даних для оптимізації бізнес-процесів.

Особливості трансформації ІТ сектору полягають у необхідності перебудови всього ланцюга створення вартості з урахуванням можливостей, які надають цифрові технології. Фрагментарне впровадження окремих елементів цифровізації не забезпечує системного ефекту та не дозволяє повною мірою використати потенціал інноваційних рішень для підвищення конкурентоспроможності. Економічна доцільність впровадження цифрових інновацій має розглядатися крізь призму комплексної трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств, яка передбачає зміну підходів до організації виробництва, управління ресурсами, взаємодії з партнерами та клієнтами.

Масштабування цифрових рішень у ІТ секторі стримується також недостатньо розвиненою інфраструктурою та відсутністю відповідного нормативно-правового забезпечення. Аналіз досвіду розвинених

Таблиця 1. Напрями трансформації бізнес-моделей технологічних підприємств під впливом цифрових інновацій

Напрямок трансформації	Технологічне рішення	Вплив на конкурентоспроможність
Інтелектуалізація розробки програмного забезпечення	Технологічний інтернет речей, цифрові двійники, штучний інтелект	Оптимізація виробничих процесів, скорочення часу простою працівників, підвищення якості програмного забезпечення, зниження часових та фінансових витрат
Формування екосистеми цифрових продуктів	Технології доповненої реальності, хмарні сервіси, мобільні додатки	Розширення пропозиції цінності для споживачів, формування додаткових джерел доходу, посилення клієнтської лояльності
Цифровізація процесу управління проектами	Блокчейн, системи прогнозу аналітики, цифрові платформи	Підвищення прозорості постановки та управління задачами, скорочення термінів виконання проектів
Персоналізація взаємодії зі клієнтами	Аналітика великих даних, системи управління взаємовідносинами з клієнтами, технології машинного навчання	Формування кастомізованих пропозицій, підвищення рівня сервісу, збільшення показників повторних продажів
Розвиток цифрових компетенцій персоналу	Системи дистанційного навчання, віртуальні тренажери, платформи для обміну знаннями	Підвищення продуктивності праці, скорочення термінів адаптації до нових технологій, зростання інноваційної активності працівників

Джерело: складено автором.

країн свідчить про необхідність формування екосистеми цифрової трансформації економіки, яка включатиме механізми державної підтримки, розвиток дослідницької інфраструктури, стимулювання інвестицій у розробку та впровадження інноваційних рішень.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження проблематики цифрової трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств та її впливу на конкурентоспроможність висвітлено у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Г. М. Дергачова та Я. О. Колешня розглядають сутність цифрової трансформації бізнесу, визначаючи її як "процес докорінної зміни бізнес-моделі на основі цифрових технологій, які змінюють продукт або послугу, процеси, маркетинг та бізнес-модель загалом" [4]. В. П. Вишневський та О. М. Гаркушенко досліджують трансформаційний потенціал цифровізації економіки України, акцентуючи увагу на необхідності стратегічного підходу до впровадження цифрових технологій у економіці країни [8].

Значний внесок у розуміння впливу цифровізації на конкурентоспроможність підприємств зробили Н. А. Добрянська та Н. М. Фоміна, які проаналізували новітні теорії управління конкурентоспроможністю персоналу в умовах діджиталізації [5]. Питання регулювання інноваційного розвитку на регіональному рівні досліджували В. В. Лагодієнко та Л. А. Торішня [6]. Л. Б. Боденчук та І. В. Ліганенко розглянули можливості та загрози, які несуть цифрові платформи для малого і

середнього бізнесу [1]. О. Бречко проаналізував детермінанти цифрової трансформації національної економіки, підкреслюючи важливість системного підходу до впровадження цифрових технологій [2].

Серед зарубіжних дослідників варто відзначити роботи З. Чена та К. Цзяна, які емпірично довели позитивний вплив цифровізації на ефективність корпоративних інвестицій [13]. П. Хуо та Л. Ванг досліджували взаємозв'язок між розвитком цифрової економіки та ефективністю бізнес-інвестицій [15]. С. Ванг та В. Вень проаналізували вплив цифрової трансформації на ефективність використання трудових ресурсів підприємств [17]. Х. Чжоу розробив теоретичні основи та модель оцінки впливу корпоративної цифровізації на інвестиційну ефективність [18].

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є визначення впливу цифрових інновацій у бізнес-моделях ІТ підприємств на їхню конкурентоспроможність та розробка практичних рекомендацій щодо ефективної цифрової трансформації.

Завдання дослідження: систематизувати теоретичні підходи до розуміння сутності цифрових інновацій у контексті трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств; ідентифікувати ключові фактори впливу цифрових інновацій на конкурентоспроможність ІТ підприємств; розробити практичні рекомендації щодо формування ефективних стратегій цифрової трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств для підвищення їхньої конкурентоспроможності.

**ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ
ДОСЛІДЖЕННЯ**

Сучасний етап розвитку технологічного сектору економіки характеризується кардинальними змінами у підходах до організації виробничих процесів, маркетингу продукції та взаємодії з партнерами й споживачами. Впровадження цифрових інновацій переформатовує усталені бізнес-моделі, створюючи нові можливості для нарощування конкурентних переваг підприємств [3]. Ключова особливість цифрової трансформації полягає у системному характері змін, які охоплюють усі структурні елементи організації виробництва та управлінської діяльності.

Бізнес-модель ІТ підприємства у контексті цифровізації набуває принципово нових характеристик, пов'язаних із переорієнтацією на клієнтоцентричний підхід та формування інтегрованих ланцюгів створення вартості. Трансформація відбувається за рахунок впровадження технологій, які забезпечують автоматизацію та інтелектуалізацію виробничих і управлінських процесів, створюють можливості для збору та обробки великих масивів даних, реалізації предикативної аналітики та формування кастомізованих пропозицій для споживачів [11].

Аналіз практики впровадження цифрових інновацій у бізнес-моделях ІТ підприємств дозволяє ідентифікувати ключові напрями трансформації, які мають найбільший вплив на конкурентоспроможність. До них належать: перехід з моделі аутсорсу (аутстафу) на продуктову бізнес модель, впровадження технологій інтернету речей для моніторингу та оптимізації процесів розробки програмного забезпечення, використання штучного інтелекту для прогнозування попиту та управління процесом розробки програмного забезпечення, формування цифрових платформ для взаємодії з партнерами та клієнтами [8]. Кожен із зазначених напрямів сприяє оптимізації структури витрат, підвищенню якості програмного забезпечення, скороченню термінів виведення нових продуктів на ринок та більш ефективному задоволенню потреб споживачів.

Трансформація бізнес-моделей ІТ підприємств під впливом цифрових інновацій відбувається за кількома ключовими напрямами, які представлені у таблиці 1.

Конкурентоспроможність ІТ підприємств у цифровому середовищі визначається спроможністю інтегрувати інноваційні технології у бізнес-процеси та отримувати на цій основі економічні, організаційні та маркетингові переваги [16]. Дослідження свідчать, що підприємства, які активно впроваджують цифрові інновації, демонструють вищі показники продуктивності праці, рентабельності та ринкової частки порівняно з конкурентами, які зберігають традиційні підходи до організації бізнесу.

Впровадження цифрових інновацій у бізнес-моделі ІТ підприємств супроводжується суттєвими змінами у структурі виробничих витрат, формуванні доданої вартості та каналах взаємодії з ринком [4]. Традиційні підходи до організації виробництва програмного забезпечення, поступаються місцем гнучким виробничим системам, здатним оперативно адаптуватися до змін у потребах клієнтів та забезпечувати високий рівень кастомізації продукції при збереженні економічної ефективності.

Економічний ефект від цифрової трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств проявляється у зниженні собівартості розробки програмного забезпечення, скороченні термінів виведення нових продуктів на ринок та більш точному попаданню в поле очікування клієнтів [14]. Дослідження, проведені у ІТ секторі різних країн, свідчать, що впровадження технологій технологічного інтернету речей дозволяє знизити витрати на технічне обслуговування обладнання, скоротити споживання серверних потужностей, зменшити кількість програмних помилок [15]. Використання штучного інтелекту для прогнозування попиту та оптимізації процесу постановки завдань, також дозволяє знизити терміни розробки та кількість помилок допущених під час розробки програмного забезпечення.

Технологічна основа цифрової трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств формується на базі концепції Індустрії 4.0, яка передбачає інтеграцію проектних виробничих систем з цифровими технологіями та створення кіберфізичних систем, здатних до самоорганізації та автономного функціонування [2]. Ключовими технологічними компонентами, які забезпечують реалізацію концепції Індустрії 4.0, є технологічний інтернет речей, хмарні обчислення, аналітика великих даних, технології штучного інтелекту та машинного навчання, системи кібербезпеки, адитивні технології виробництва, робототехніка та автоматизація.

Вплив цифрових інновацій на конкурентоспроможність ІТ підприємств має багатоаспектний характер і проявляється у формуванні нових конкурентних переваг, пов'язаних із підвищенням оперативності реагування на зміни ринкового середовища, зростанням якості продукції та послуг, оптимізацією структури витрат, розширенням можливостей для створення інноваційних продуктів та послуг [17].

Трансформація бізнес-моделей ІТ підприємств під впливом цифрових інновацій супроводжується змінами у підходах до організації виробництва програмного забезпечення, управління людьми і ресурсами та взаємодії з ринком [9]. Відбувається перехід від лінійних моделей створення вартості до платформених рішень, які забезпечують інтеграцію різних учасників ринку та формування екосистем, орієнтованих на спільне створення цінності для споживачів.

ІТ сектор України має значний потенціал для цифрової трансформації, проте процес впровадження цифрових інновацій стримується низкою факторів, серед яких обмеженість фінансових ресурсів, недостатній рівень цифрової зрілості підприємств, брак кваліфікованих кадрів, відсутність системного підходу до управління цифровими трансформаціями [1]. Подолання зазначених обмежень вимагає формування комплексної політики підтримки цифрових трансформацій у ІТ секторі, яка включатиме механізми фінансового стимулювання, розвиток цифрової інфраструктури, створення умов для підготовки кваліфікованих кадрів, розвиток науково-дослідної бази для розробки та впровадження цифрових технологій.

Стратегічні пріоритети цифрової трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств України мають бути

орієнтовані на комплексне впровадження технологій Індустрії 4.0, розвиток цифрових екосистем, формування нових форматів взаємодії з партнерами та споживачами [7]. Досвід розвинених країн свідчить, що ефективна цифрова трансформація ІТ компаній вимагає консолідації зусиль держави, бізнесу та наукової спільноти для створення сприятливих умов розвитку цифрових інновацій та їх впровадження у практику господарювання.

Реалізація потенціалу цифрових інновацій для підвищення конкурентоспроможності ІТ підприємств вимагає формування системного підходу до управління процесами цифрової трансформації, який охоплюватиме технологічні, організаційні, кадрові та фінансові аспекти змін [10]. Важливим елементом такого підходу є розробка дорожньої карти цифрової трансформації, яка визначатиме послідовність впровадження цифрових рішень з урахуванням їх впливу на ключові показники конкурентоспроможності підприємства.

Оцінювання економічної ефективності цифрових інновацій у бізнес-моделях ІТ підприємств вимагає розробки комплексної системи показників, яка враховуватиме як прямий економічний ефект від впровадження технологій (зниження часу розробки, зростання продуктивності праці, скорочення кількості допущених помилок), так і непрямий вплив на конкурентоспроможність (підвищення якості продуктів, зростання рівня сервісу, розширення можливостей для кастомізації продуктів під потреби клієнтів) [12]. Важливим аспектом оцінювання є також аналіз стратегічних переваг, які формуються у довгостроковій перспективі та пов'язані з підвищенням адаптивності підприємства до змін ринкового середовища, розширенням можливостей для створення інноваційних продуктів та послуг, формуванням нових моделей взаємодії з партнерами та споживачами.

Методологічний підхід до оцінювання ефективності цифрових інновацій має враховувати специфіку конкретного підприємства, ринок та загальний рівень цифрової зрілості бізнес-середовища. Універсальність інструментарію оцінювання досягається шляхом формування багаторівневої системи показників, яка включає індикатори операційної ефективності, фінансової результативності, маркетингової успішності та організаційного розвитку [6]. На операційному рівні ключовими індикаторами є скорочення тривалості виробничого циклу, зменшення рівня допущених помилок (багів), оптимізація використання людських ресурсів, зниження серверних витрат та технологічної інфраструктури. Фінансові показники охоплюють зростання продуктивності праці, підвищення середнього чеку та терміну життя клієнта, оптимізацію структури оборотних коштів, зниження трансакційних витрат.

Специфіка оцінювання ефективності цифрових інновацій у бізнес-моделях ІТ підприємств визначається необхідністю врахування непрямих ефектів, які проявляються у довгостроковій перспективі та часто мають якісний характер. До таких ефектів належать: підвищення гнучкості виробничої системи та її адаптивності до змін ринкової кон'юнктури, зростання інноваційного потенціалу підприємства, формування цифрових ком-

петенцій персоналу, посилення бренду та репутації компанії. Кількісна оцінка зазначених ефектів вимагає розробки специфічних методик, які поєднують формалізовані підходи з експертними оцінками та бенчмаркінговим аналізом [13].

Міжнародна практика цифрової трансформації ІТ підприємств демонструє різноманітність підходів до формування бізнес-моделей, орієнтованих на використання потенціалу цифрових технологій. Досвід лідерів цифрових інновацій свідчить про необхідність комплексного підходу, який передбачає одночасну трансформацію виробничих процесів, організаційної структури, системи управління та взаємодії з клієнтами й партнерами. Аналіз успішних кейсів дозволяє виокремити кілька типових сценаріїв цифрової трансформації бізнес-моделей, які відрізняються фокусом змін та очікуваними результатами [3].

Перший сценарій орієнтований на оптимізацію апаратної ефективності ІТ інфраструктури, шляхом впровадження технологій інтернету речей, предиктивної аналітики та роботи з великими масивами даних. Ключовими результатами є зниження об'єму серверних потужностей, які потрібні компанії, скорочення термінів виконання проектів, підвищення якості продуктів, оптимізація використання людських ресурсів. Другий сценарій зосереджений на трансформації продуктової пропозиції через інтеграцію цифрових сервісів, формування екосистеми продуктів та послуг, створення нових джерел доходу на основі монетизації даних та сервісної моделі. Третій сценарій передбачає розвиток клієнтоорієнтованої бізнес-моделі з використанням технологій аналізу великих даних для персоналізації пропозицій, формування омніканальної взаємодії зі споживачами, створення цифрових платформ для залучення клієнтів у процеси розробки та вдосконалення продуктів [17].

Ефективність цифрової трансформації бізнес-моделей значною мірою визначається якістю управління інноваційними проектами. Традиційні підходи до управління проектами, орієнтовані на детальне планування та чітке дотримання графіку виконання робіт, не завжди є ефективними в умовах високої невизначеності та динамічності змін, характерних для цифрових трансформацій. Альтернативою є використання гнучких методологій управління, які забезпечують адаптивність проектів до змін умов та вимог, швидке тестування гіпотез та ітеративний розвиток рішень. Поєднання гнучких методологій з елементами класичного проектного управління дозволяє забезпечити оптимальний баланс між гнучкістю та контрольованістю процесів цифрової трансформації [15].

Управління процесами цифрової трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств вимагає розробки специфічних підходів та інструментів, які враховуватимуть особливості цифрових проектів, пов'язані з високим рівнем невизначеності, складністю оцінювання ефективності на ранніх етапах впровадження, необхідністю забезпечення організаційної підтримки змін [18]. Практика свідчить, що успішна цифрова трансформація вимагає формування крос-функціональних команд, які об'єднують фахівців різних напрямів (технологічних, марке-

тингових, фінансових, комерційних) та забезпечують комплексний підхід до вирішення завдань цифровізації [5].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження цифрових інновацій у бізнес-моделях ІТ підприємств та їх впливу на конкурентоспроможність дозволяє зробити ряд важливих висновків. Цифрова трансформація бізнес-моделей є комплексним процесом, який охоплює технологічні, організаційні, маркетингові та кадрові аспекти діяльності підприємств галузі інформаційних технологій. Ключовими напрямками цифрової трансформації виступають інтелектуалізація виробництва на основі технологій промислового інтернету речей та штучного інтелекту, формування цифрових екосистем продуктів та послуг, розвиток платформених рішень для взаємодії з партнерами, клієнтами та командою, персоналізація клієнтського досвіду на основі аналітики великих даних.

Впровадження цифрових інновацій у бізнес-моделі ІТ підприємств сприяє підвищенню їх конкурентоспроможності за рахунок оптимізації структури витрат, зростання продуктивності праці, підвищення якості продуктів, скорочення термінів виведення нових продуктів на ринок, розширення можливостей для кастомізації проектів під потреби клієнтів.

Стратегія цифрової трансформації бізнес-моделей ІТ підприємств має бути узгоджена із загальною стратегією розвитку та передбачати формування організаційного механізму управління змінами, розвиток цифрових компетенцій персоналу, забезпечення кібербезпеки, впровадження ефективних методів управління інноваційними проектами. Досвід лідерів цифрових інновацій свідчить про необхідність системного підходу до трансформації, який забезпечує синхронізацію змін у різних сферах діяльності підприємства та формування нових конкурентних переваг. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку галузевих моделей цифрової трансформації, які враховуватимуть специфіку конкретних секторів економіки та забезпечуватимуть максимальний ефект від впровадження цифрових інновацій для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на глобальному ринку.

Література:

1. Боденчук Л. Б., Ліганенко І. В. Малий і середній бізнес та цифрові платформи: можливості та загрози. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2021. № 1 (7). С. 4—13.
2. Бречко О. Детермінанти цифрової трансформації національної економіки. *Вісник економіки*. 2020. № 4. С. 7—24.
3. Гаркавенко В. О., Гринько І. М. Вплив цифровізації на трансформацію глобального фінансового ринку. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-74>.
4. Дергачова Г. М., Колешня Я. О. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник Національного технічного універси-*

тету України "Київський політехнічний інститут". 2020. № 17. С. 280—290. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.17.2020.216367>.

5. Добрянська Н. А., Фоміна Н. М. Новітні теорії управління конкурентоспроможністю персоналу в умовах діджиталізації та COVID-19. *Економіка: реалії часу*. 2022. № 1 (59). С. 5—13. DOI: 10.15276/ETR.01.2022.1

6. Добрянська Н. А., Лагодієнко В. В., Торішня Л. А. Регулювання регіонального інноваційного розвитку. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Т. 5, № 1. С. 263—270.

7. Касяненко І. А., Гринько І. М. Аналіз впливу цифровізації економіки на залучення прямих іноземних інвестицій в Україну. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Економічні науки*. 2021. Вип. 2. С. 81—86. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2021-2-14>.

8. Цифровізація економіки України: трансформаційний потенціал: монографія / В. П. Вишневський, О. М. Гаркушенко, С. І. Князєв та ін. Київ: Академперіодика, 2020. 188 с.

9. Чміль Г. Цифровізація діяльності суб'єктів споживчого ринку: можливості та загрози. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2021. Вип. 13. С. 124—134. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2021-13-13>.

10. Шут С. О. Трансформації інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва в умовах цифрової економіки. *Агросвіт*. 2024. № 19. С. 127—132. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4721/4761> (дата звернення: 31.05.2025).

11. Якушко І. Сутність та особливості цифрової трансформації. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 4 (28). С. 75—82. DOI: 10.25140/2411-5215-2021-4(28)-75-82.

12. Bondarenko S., Verbivska L., Dobrianska N., Iefimova G., Pavlova V., Mamrotska O. Management of Enterprise Innovation Costs to Ensure Economic Security. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. 2019. Vol. 8, Issue 3. P. 5609—5613. DOI: 10.35940/ijrte.C6203.098319.

13. Chen Z., Jiang K. Digitalization and corporate investment efficiency: Evidence from China. *Journal of International Financial Markets, Institutions & Money*. 2024. Vol. 91. Art. 101915.

14. Chukurna O., Niekrasova L., Dobrianska N., Izmaylov Ya., Shkrabak I., Ingram K. Formation of methodical foundations for assessing the innovative development potential of an industrial enterprise. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2020. № 4. P. 146—152. DOI: 10.33271/nvngu/2020-4/146.

15. Huo P., Wang L. Digital economy and business investment efficiency: Inhibiting or facilitating? *Research in International Business and Finance*. 2022. Vol. 63. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0275531922001830>. DOI: 10.1016/j.ribaf.2022.101797.

16. Nikoliuk O. V., Dobrianska N. A., Levchuk Yu. S. Organizational and economic determinants of ecologization of industrial enterprises. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2022. № 3 (21). С. 37—43. DOI: 10.15276/EJ.03.2022.4.

17. Wang S., Wen W., Niu Y., Li X. Digital transformation and corporate labor investment efficiency. *Emerging Markets Review*. 2024. Vol. 59. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ememar.101109>

18. Zhou H. The Effect of Corporate Digitalization on Investment Efficiency: Analysis of Theory and Model Design. *Highlights in Business, Economics and Management*. 2023. Vol. 19. P. 145—149.

References:

1. Bodenchuk, L. B., & Lihanenko, I. V. (2021), "Small and medium business and digital platforms: opportunities and threats", *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, vol. 1 (7), pp. 4—13.

2. Brechko, O. (2020), "Determinants of digital transformation of national economy", *Visnyk Ekonomiky*, vol. 4, pp. 7—24.

3. Harkavenko, V. O., & Hrisko, I. M. (2021), "Impact of digitalization on transformation of global financial market", *Ekonomika ta Suspilstvo*, vol. 33. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-74>

4. Derhachova, H. M., & Koleshnia, Ya. O. (2020), "Digital transformation of business: essence, features, requirements and technologies", *Ekonomichnyi Visnyk Natsionalnoho Tekhnichnoho Universytetu Ukrainy "Kyivskiy Politekhichnyi Instytut"*, vol. 17, pp. 280—290. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.17.-2020.216367>

5. Dobrianska, N. A., & Fomina, N. M. (2022), "Modern theories of personnel competitiveness management in the conditions of digitalization and COVID-19", *Ekonomika: Realii Chasu*, vol. 1 (59), pp. 5—13. <https://doi.org/10.15276/ETR.01.2022.1>

6. Dobrianska, N. A., Lahodiienko, V. V., & Torishnia, L. A. (2020), "Regulation of regional innovative development", *Ukrainskyi Zhurnal Prykladnoi Ekonomiky*, vol. 5 (1), pp. 263—270.

7. Kasianenko, I. A., & Hryenko, I. M. (2021), "Analysis of the impact of economy digitalization on attracting foreign direct investment to Ukraine", *Naukovyi Visnyk Poltavskoho Universytetu Ekonomiky i Torhivli. Ekonomichni Nauky*, vol. 2, pp. 81—86. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2021-2-14>

8. Vyshnevskiy, V. P., Harkushenko, O. M. and Kniaziev, S. I. (2020). *Tsyfrovizatsiia ekonomiky Ukrainy: transformatsiyni potentsial [Digitalization of Ukraine's economy: transformational potential]*, Akademperiodyka, Kyiv, Ukraine.

9. Chmil, H. (2021), "Digitalization of consumer market subjects' activities: opportunities and threats", *Visnyk Kharkivskoho Natsionalnoho Universytetu imeni V. N. Karazina. Mizhnarodni Vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm*, vol. 13, pp. 124—134. <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2021-13-13>

10. Shut, S. O. (2024), "Transformations of innovation and investment development of entrepreneurship in the digital economy", *Ahrosvit*, vol. 19, pp. 127—132, available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4721/4761> (Accessed 25 May 2025).

11. Yakushko, I. (2021), "Essence and features of digital transformation", *Problemy i Perspektyvy Ekonomiky*

ta Upravlinnia, vol. 4 (28), pp. 75—82. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4\(28\)-75-82](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2021-4(28)-75-82)

12. Bondarenko, S., Verbivska, L., Dobrianska, N., Iefimova, G., Pavlova, V., & Mamrotska, O. (2019), "Management of enterprise innovation costs to ensure economic security", *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, vol. 8 (3), pp. 5609—5613. <https://doi.org/10.35940/ijrte.C6203.098319>

13. Chen, Z., & Jiang, K. (2024), "Digitalization and corporate investment efficiency: Evidence from China", *Journal of International Financial Markets, Institutions & Money*, vol. 91, Article 101915.

14. Chukurna, O., Niekrasova, L., Dobrianska, N., Izmaylov, Ya., Shkrabak, I., & Ingram, K. (2020), "Formation of methodical foundations for assessing the innovative development potential of an industrial enterprise", *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, vol. 4, pp. 146—152. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2020-4/146>

15. Huo, P., & Wang, L. (2022), "Digital economy and business investment efficiency: Inhibiting or facilitating?", *Research in International Business and Finance*, vol. 63, Article 101797.

16. Nikoliuk, O. V., Dobrianska, N. A., & Levchyk, Yu. S. (2022), "Organizational and economic determinants of ecologization of industrial enterprises", *Ekonomichnyi Zhurnal Odeskoho Politekhichnoho Universytetu*, vol. 3 (21), pp. 37—43. <https://doi.org/10.15276/EJ.-03.2022.4>

17. Wang, S., Wen, W., Niu, Y., & Li, X. (2024), "Digital transformation and corporate labor investment efficiency", *Emerging Markets Review*, vol. 59, Article 101109. <https://doi.org/10.1016/j.ememar.101109>

18. Zhou, H. (2023), "The effect of corporate digitalization on investment efficiency: Analysis of theory and model design", *Highlights in Business, Economics and Management*, vol. 19, pp. 145—149.

Стаття надійшла до редакції 06.06.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663